

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

VÝBOR PRO VZDĚLÁVÁNÍ, VĚDU, KULTURU, LIDSKÁ PRÁVA A PETICE

MÍSTOPŘEDSEDKYNĚ VÝBORU

prof. MUDr. Eva Syková, DrSc., FCMA

Vážený pan
RNDr. Tomáš Hudeček, Ph.D.
primátor
Magistrát hl. m. Prahy
Mariánské nám. 2
110 00 Praha 1

Praha 23. srpna 2013

Vážený pane primátore,

obdržela jsem Vám adresovaný otevřený dopis občanů Spořilova upozorňující na dlouhodobě neúnosnou situaci v této pražské čtvrti, jejíž občané jsou již třetím rokem nuceni snášet zvýšený hluk a znečištění ovzduší způsobené těžkou nákladní dopravou, která byla na podzim roku 2010 přesměrována na pozemní komunikaci Spořilovská.

Ráda bych Vás požádala, abyste řešení problémů v oblasti dopravy a životního prostředí na Spořilově věnoval osobní pozornost. Těžká nákladní doprava prokazatelně působí na zdravotní stav a kvalitu života obyvatelstva. Na výzkumu v této oblasti se podílí také Ústav experimentální medicíny AV ČR, v jehož čele stojím. Senátnímu výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice, jehož jsem místopředsedkyní, byly ve věci Spořilova od počátku 9. volebního období doručeny již dvě petice. V dubnu 2013 jsme na základě toho uspořádali veřejné slyšení výboru, kterého se zúčastnil také náměstek primátora hl. m. Prahy, pan Josef Nosek. K peticím jsme poté přijali usnesení, které příkládám a doporučuji Vaší pozornosti. Rovněž příkládám text svého blogu, v němž jsem shrnula svůj pohled na potíže Spořilovských, ale i problematiku negativního vlivu dopravy na lidské zdraví.

Ráda se s Vámi případně osobně setkám a vysvětlím obsah usnesení výboru i důvody, které mne dovedly k přesvědčení, že problémy na Spořilově jsou závažné a jejich řešení vyžaduje aktivnější přístup politické reprezentace, než jaký projevovala dosud.

S pozdravem,

prof. MUDr. Eva Syková, DrSc.
senátorka za volební obvod 20 – Praha 4

Přílohy:

- usnesení Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR č. 101/13 k petici č. 26/12 - „Odvrácení ekologické katastrofy Zahradní čtvrti Starý Spořilov“ a petici č. 3/13 - „Za okamžité odvedení těžké tranzitní dopravy z centra Spořilova“
- text blogu Evy Sykové z 28. 3. 2013 na téma „Těžká tranzitní doprava na území Prahy – zdraví obyvatel na prvním místě“

Na vědomí:

- Ing. Jiří Nouza, náměstek primátora HMP
- Petr Dolínek, předseda kontrolního výboru ZHMP
- MUDr. Vladimír Valenta, Ph.D., náměstek ministra zdravotnictví pro ochranu a podporu veřejného zdraví – hlavní hygienik ČR
- Pavel Caldr, starosta MČ Praha 4
- Ing. Jiří Bodenlos, místostarosta MČ Praha 4
- RNDr. Jana Růžičková, CSc., místopředsedkyně občanského sdružení SOS Spořilov

**SENÁT
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY**

9. FUNKČNÍ OBDOBÍ

VÝBOR PRO VZDĚLÁVÁNÍ, VĚDU, KULTURU, LIDSKÁ PRÁVA A PETICE

101. USNESENÍ

z 11. schůze, konané dne 19. června 2013

**k petici č. 26/12 – „Odvrácení ekologické katastrofy Zahradní čtvrti Starý Spořilov“
a petici č. 3/13 – „Za okamžité odvedení těžké tranzitní dopravy z centra Spořilova“**

Výbor po úvodním slovu předsedy výboru senátora Marcela Chládky, informaci senátorky Evy Sykové, místopředsedkyně výboru, k peticím č. 26/12 a č. 3/13, které byly předmětem Veřejného slyšení výboru dne 29. dubna 2013, a po rozpravě

I. bere na vědomí

**petici č. 26/12 – „Odvrácení ekologické katastrofy Zahradní čtvrti Starý Spořilov“ a
petici č. 3/13 – „Za okamžité odvedení těžké tranzitní dopravy z centra Spořilova“;**

II. konstatuje, že

- **petice č. 26/12 – „Odvrácení ekologické katastrofy Zahradní čtvrti Starý Spořilov“ a petice č. 3/13 – „Za okamžité odvedení těžké tranzitní dopravy z centra Spořilova“** jsou důvodné,
- současné řešení dopravy na pozemních komunikacích v oblasti celého Spořilova, především na Jižní spojce, 5. května a Spořilovské, představuje prokazatelnou zátěž pro životní prostředí a zdraví obyvatel MČ Praha 4,
- skutečné zlepšení dopravní situace a životního prostředí v oblasti celého Spořilova není možné bez dokončení Rychlostní silnice R1, „Pražského okruhu“, a to zejména úseku 511 Běchovice – D1;

III. žádá

1. orgány státní správy a samosprávy odpovědné za přípravu a výstavbu Rychlostní silnice R1, „Pražského okruhu“, tj. Magistrát hl. m. Prahy, Úřad MČ Praha 4, Ministerstvo dopravy ČR, Ředitelství silnic a dálnic, Ministerstvo financí ČR, aby přijaly opatření nezbytná k urychlené dostavbě Rychlostní silnice R1, „Pražského okruhu“, a to zejména úseku 511 Běchovice – D1, a za tímto účelem koordinovaly svůj postup;
2. orgány státní správy odpovědné za ochranu zdraví a životního prostředí a dodržování limitů hluku a limitů škodlivých látek v ovzduší, tj. Ministerstvo zdravotnictví ČR, Ministerstvo životního prostředí ČR a jim podřízené orgány, aby trvale monitorovaly situaci v oblasti celého Spořilova a ve spolupráci s orgány

samosprávy zabránily dalšímu poškozování zdraví obyvatel MČ Praha 4 v důsledku tranzitní dopravy, a to zejména

- zrušením časově omezeného povolení překročení hladin hluku na pozemní komunikaci Spořilovská (v úseku Jižní spojka – Klapálkova),
 - zrušením časově omezeného povolení překročení hladin hluku na pozemní komunikaci Jižní spojka (v úseku Vrbova – Rabakovská),
 - neudělováním časově omezených povolení překročení hladin hluku pro žádnou pozemní komunikaci v oblasti celého Spořilova,
 - sledováním kvality ovzduší a úrovně znečištění v oblasti celého Spořilova,
 - zajištěním ozdravných pobytů pro děti, mládež, seniory a chronicky nemocné s trvalým bydlištěm v oblasti celého Spořilova;
3. orgány státní správy odpovědné za kontrolu technického stavu vozidel, tj. Policii České republiky - Službu dopravní policie, aby zvýšily frekvenci silničních kontrol na pozemních komunikacích Jižní spojka, 5. května a Spořilovská s důrazem na prověření technického stavu vozidel o hmotnosti nad 3,5 t;
4. orgány samosprávy, tj. Magistrát hl. m. Prahy a Úřad MČ Praha 4, aby vedle podpory dokončení Rychlostní silnice R1, „Pražského okruhu“, přijaly okamžitá opatření, která omezí stávající úroveň hlukové zátěže a koncentraci škodlivých látek v ovzduší v oblasti celého Spořilova, a to zejména
- výstavbou účinných protihlukových bariér a výsadbou zeleně,
 - dopravně-stavebními a dopravně-inženýrskými změnami vedoucími ke snížení intenzity dopravy, a to především změnami umožňujícími rovnoměrnější zatížení pozemních komunikací v oblasti celého Spořilova těžkou tranzitní dopravou,
 - použitím tichých obrusných vrstev vozovky,
 - stanovením nízkoemisní zóny na území hl. m. Prahy;

IV. p o v ě ř u j e

místopředsedkyni výboru senátorku Evu Sykovou, aby s obsahem tohoto usnesení seznámila dotčené orgány státní správy a samosprávy a zástupce petentů.

PhDr. Marcel Chládek, MBA v. r.
předseda výboru

prof. MUDr. Eva Syková, DrSc., FCMA v. r.
zpravodajka výboru

Ing. Zdeněk Berka v. r.
ověřovatel výboru

Těžká tranzitní doprava na území Prahy – zdraví obyvatel na prvním místě

Eva Syková

28. 03. 2013 | 18:44

Automobilová doprava představuje ekologickou zátěž a je nesporné, že zdaleka nejvýrazněji tato zátěž dopadá na velkoměsta. To platí tím spíše pro Prahu, kde počet provozovaných vozidel od ledna 2001 vzrostl téměř o 30 % na více než 1 milion. V důsledku nedostatku financí se trvale oddaluje dostavba vnitřního i vnějšího okruhu, takže těžká tranzitní doprava musela být svedena do hustě obydlených čtvrtí.

Jednou z nejpostiženějších čtvrtí je Spořilov. Jeho obyvatelé v důsledku výše zmíněných okolností čelí poškozování svého zdraví. Oblast obepínají tři dopravně významné komunikace – ulice 5. května, Jižní spojka a Spořilovská. Někdy proto bývá označována jako tzv. magický trojúhelník. Po zprovoznění části Pražského okruhu v roce 2010 byla veškerá těžká tranzitní doprava převedena z šestiproudé Jižní spojky na čtyřproudou silnici Spořilovská doslova pod okna více než 10 tisíc obyvatel.

Občané zareagovali a vytvořili dvě sdružení: „Zdravý Spořilov“ a „SOS Spořilov“. Vznik dvou sdružení odráží skutečnost, že Spořilov se dělí na dvě části – tzv. Starý Spořilov a Nový Spořilov. Požadavky usedlíků staré a nové části Spořilova jsou různé. Zatímco SOS Spořilov navrhuje rozdělit dopravu rovnoměrně na všechny tři zmíněné komunikace, Zdravý Spořilov s tím zásadně nesouhlasí, protože se obává zhoršení stavu na ulici 5. května. Obě sdružení připravila svou vlastní petici, kde shrnula požadavky na řešení problému. Jednu petici podpořil necelý tisíc signatářů, druhou bezmála tři tisíce lidí.

Peticemi spořilovských občanů se dosud zabývala zastupitelstva Městské části Praha 4 a hl. města Prahy. Byly postoupeny rovněž Ministerstvu dopravy a Ministerstvu zdravotnictví. Stížností na hluk a imise z nadměrné kamionové dopravy se zabývala také Kancelář veřejného ochránce práv. Z dosavadních reakcí je zřejmé, že předpokladem pro dlouhodobé řešení je urychlená dostavba Pražského okruhu. Na tu však stále chybí potřebné prostředky.

Hlukovou zátěž obyvatel se kompetentní orgány snaží krátkodobě řešit snížením povolené rychlosti projíždějících automobilů a plánovanou výstavbou protihlukových bariér. Vědecký výzkum nicméně ukazuje, že ještě závažnější rizika s sebou přináší zátěž v podobě emisí. Jak vyplývá například z práce vědců z Ústavu experimentální medicíny Akademie věd ČR, zdraví obyvatel ohrožují ultrajemné aerosolové částice. Toxicky působí zejména polycyklické aromatické uhlovodíky (benzo[a]pyren), jejichž přítomnost v organismu vede k oxidačnímu poškození lipidů. Platné limity povolené koncentrace takových částic jsou překračovány. Navíc nezohledňují nové poznatky o tom, že důležitá není pouze velikost částic, ale i jejich chemické složení. Především u dětí se tak nezanedbatelně zvýšilo riziko onemocnění dýchacích cest (bronchitida, astma), u dospělých pak také onemocnění kardiovaskulárních a nádorových.

Pokud jde o škodliviny, jejichž původcem je automobilová doprava, výzkumy dále ukázaly, že množství nanočástic ve výfukových plynech závisí na technickém stavu motoru a způsobu jeho provozu. Podstatné je přitom nejen to, zda se jedná o pohonný systém moderního typu odpovídající přísným emisním normám, ale i to, jak je zatěžován.

Z hlediska regulace množství škodlivin v ovzduší jsou totiž nežádoucí obě krajnosti: agresivní a rychlá jízda stejně jako popojíždění v koloně. Poklesne-li rychlost jízdy na jednotky kilometrů v hodině, vzrůstají emise až řádově.

Z těchto poznatků podle mého názoru vyplývá, že je třeba upravit limity pro výskyt škodlivin tak, aby zohledňovaly nejen velikost, ale i chemickou povahu částic, vyloučit vozidla nesplňující normy z veřejných komunikací, zlepšit kontrolu nedovolených úprav moderních pohonných systémů (např. svévolné odstranění katalyzátoru s cílem snížit spotřebu nebo přeprogramování řídicí jednotky za účelem zvýšení výkonu) a zajistit plynulost dopravy především ve velkoměstských aglomeracích.

Jak známo, v sousedním Německu už existují tzv. emisní zóny. Automobily do nich mohou vjet pouze, splňují-li stanovené emisní normy. I česká vláda 11. února letošního roku schválila pravidla, podle nichž budou moci česká města od roku 2014 obdobné nízkoemisní zóny zavést. Podle vyjádření ministra životního prostředí by to měly být samy obce, kdo určí přesné podmínky vjezdu do vyhrazených zón. S ohledem na výše rozebrané poznatky by kritériem nemělo být jen stáří vozidla, respektive splnění té či oné emisní normy, ale také kontrola jeho bezvadného technického stavu. V této souvislosti bude nezbytné zvýšit pravidelnou i namátkovou kontrolu technického stavu vozidel, jakož i sankce za nerespektování pravidel (především za nedovolené úpravy zmíněné v předchozím odstavci). Podobná opatření nicméně sama o sobě nemohou stačit. Zajištění plynulosti dopravy vyžaduje odpovídající kapacitu dopravní sítě. Za tímto účelem je třeba vyvíjet tlak na Magistrát hlavního města Prahy a na ministerstva dopravy a financí a trvat na co možná nejrychlejším dokončení Pražského okruhu.

Na můj návrh se senátní Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice, jehož jsem místopředsedkyní, rozhodl uspořádat dne 29. dubna 2013 veřejné slyšení na téma „Za zdravý a klidný Spořilov“. Na něm budou za účasti zástupců petentů, dotčených úřadů, výzkumných pracovníků a odborné veřejnosti projednány obě dvě zmíněné petice a proběhne diskuse o optimální cestě k omezení negativních dopadů těžké tranzitní dopravy na životní prostředí občanů Spořilova i celé Prahy. K úsilí o řešení reálných problémů obyvatel Spořilova se tak připojuje i horní komora Parlamentu a já věřím, že to přispěje k rychlejšímu zlepšení celé situace.

- -

Zdroj: <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/eva-sykova.php?itemid=19563>